

QAZAQ UNIVERSITETI

Апталық
1948 жылдың
20 сәуірінен
шыға бастады

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ АПТАЛЫҚ ГАЗЕТ

WWW.FARABI.UNIVERSITY

№37 (1994) 28 ҚАЗАН 2025 ЖЫЛ

Farabi Supercomputer орталығының әлеуеті жоғары

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Басқарма Төрағасы – Ректор Жансейіт Түймебаев ҚР ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбектің төрағалығымен өткен дөңгелек үстел отырысына онлайн форматта қатысты.

Шара отандық ғылымды дамыту бойынша жүргізіліп жатқан жұмыс нәтижелері мен суперкомпьютердің тиімділігін арттыруды талқылауға арналды.

Өз баяндамасында Жансейіт Түймебаев университет базасындағы суперкомпьютер орталығының жұмыс жоспарын таныстырып, болашақта күтілетін нәтижелерге тоқталды.

«ҚазҰУ-дағы суперкомпьютер орталығы – гибриді кластер, яғни құрамына 400 орталық процессорлы (CPU) сервер мен 30 графикалық процессорлы (GPU) сервер кіреді. Бұл күрделі ғылыми есептерді модельдеуге, үлкен деректерге негізделген болжамдар жасауға, жасанды интеллектіге қатысты ЖИ-агенттер мен қазақ тілінің үлкен тілдік моделі сияқты жо-

баларды интеграция жасауға мүмкіндік береді. Farabi Supercomputer орталығының әлеуеті өте жоғары. ҚазҰУ барлық жоғары оқу орындары мен ұйымдардың ғылыми есептеріне қолдану бойынша келіссөз жүргізуге дайын. Бүгінгі өзінде суперкомпьютердің ресурстарын бірлесіп пайдалану бойынша мемлекеттік органдармен, министрліктермен, қала әкімдігімен жұмыстар жүргізілуде. ҚазҰУ суперкомпьютері ғылыми зерттеулерді жаңа деңгейге көтереді», – деді ректор.

ҚазҰУ-дағы суперкомпьютердің қуаттылығы – 2000 терафлопс. Әлемдегі үздік 600 суперкомпьютердің бірі.

Нұрсұлтан
ЖЕКСЕНБАЕВ

Заманауи технология мен дәстүрлі өнер үйлесімі

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде Республика күніне орай, «AI-Art: Бояудағы болашақ» атты шығармашылық пленэр ұйымдастырылды.

Мұндағы басты мақсат – заманауи технология мен дәстүрлі өнердің үйлесімін көрсету, ЖИ дәуіріндегі ҚазҰУ-дың дамуы мен болашақтағы келбетін қылқалам арқылы бейнелеу және студенттер арасында жасанды интеллект көмегімен сурет салу конкурсын жүзеге асыру. Сондай-ақ жасанды интеллект технологияларын шығармашылық салада қолдануды насихаттау, студенттердің цифрлық ойлау және визуалды экспрессия қабілеттерін дамыту, оқу ордасы жастарының инновациялық әлеуетін арттыру.

Ашық аспан астындағы пленэрге Қазақстан суретшілер одағының мүшелері, атап айтқанда: Мәлік Қайдаров, Құрманғазы Ақашев, Ернат Иманбакиев, Нұрболат Талғатұлы, Айдос Сейдақұл, Мәлік Жұмағұлов, Бақтияр Бүркітбаев, Төлеген Сүлейменов, Серік Тайнов, Нұрлан Сатаев, Серік Ағатаев, Ақмарал Қажыбек, Перизат Тайнова, Тұрғын Абдурахман және т.б. елге белгілі қылқалам шеберлері қатысты.

Сондай-ақ ақпараттық технологиялар және жасанды интеллект, журналистика факультеті студенттерінің арасында ЖИ көмегімен сурет салу конкурсы тартысты өтті.

Пленэр жұмысымен Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Басқарма Төрағасы – Ректор Жансейіт Түймебаев

танысып, шығармашылық тұлғаларға сәттілік тіледі. Өз сөзінде ректор мұндай игі шаралар ҚазҰУ-дағы өнерлі жастардың шығармашылық әлеуетін дамытуға үлкен септігін тигізетінін жеткізді.

Нұрсұлтан БАЗАРБАЙҰЛЫ

Жалғасы 8-бетте

3-бет
Аскар АКАЕВ:
Симбиоз человека и
ИИ открывает новые
горизонты познания

4-бет
Жас
ғалымдарға
қолдау
көрсетіледі

6-бет
Путь к успеху
и репутации
университета

«Әлем үш ерекше кезеңнің – технологиялық (жасанды интеллект), демографиялық және эволюциялық кезеңдердің табалдырығында тұр. Бұл адамзаттың болашақ дамуына қалай әсер етеді?» деген тақырыптағы көшбасшылық дәрісті Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде Қырғызстан Республикасының тұңғыш президенті, РҒА академигі, М.Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университеті Күрделі жүйелердің математикалық зерттеулері институтының жетекші ғылыми қызметкері, профессор Асқар Ақаев оқыды.

ЖИ дәуіріндегі адамзат дамуына арналған дәріс

ды. Асқар Ақаевтың ғылым мен білімді дамытуға, ғылыми зерттеулерді ынталандыруға және кадрлар даярлауға қосқан үлесі өлшеусіз, – деді университет басшысы. – Оның басшылығымен Қырғыз ғылым академиясының өңірлік ғылыми алмасудағы рөлі күшейіп, инженерлік және технологиялық жобалар жүзеге асырылды, сондай-ақ жастардың білімге қолжетімділігін арттыруға бағытталған білім беру бастамалары қолдау тапты».

Академик Асқар Ақаевтың пікірінше, 2027-29 жылдары «адам интеллекті деңгейіндегі» жасанды интеллект құру мүмкіндігі өте жоғары. Бірақ «адам+ЖИ» симбиозының барлық салалардағы жетекші күшке айналуы адамзат эволюциясының прогрессивті бағыты бойынша қозғалуына мүмкіндік береді.

Дәріс соңы ашық диалог форматында өткен пікірталаспен аяқталды.

Света ӘБІЛҒАЗЫҚЫЗЫ

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да Республика күні мен Қазақстанның Мемлекеттік егемендігі туралы декларацияның қабылданғанына 35 жыл толуына арналған «Мемлекеттік егемендік туралы декларация және қазіргі Қазақстан: сын-қатерлер, жетістіктер, тұрақты дамудың ауқымы» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция өтті.

Ұлттық бірліктің айшықты символы

Кемелұлы Тоқаевтың басшылығымен еліміз «Заң және тәртіп» қағидаттарына негізделген жаңғыру стратегиясын табысты іске асыруда. Бұл бағыт әділеттілік, ашықтық және жауапкершілік құндылықтарын тұрақты дамудың басты ұстанымына айналдырды, – деді ректор.

Сонымен қатар шара барысында ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаты Ирина Смирнова, заң ғылымының докторы, профессор Игорь Рогов, Алматы қаласы прокурорының орынбасары Дамир Қатаев және өзге де қонақтар құттықтау сөз сөйледі.

Пленарлық отырыста еліміздің көрнекті ғалымдары мен

сарапшылары Қазақстанның егемендігі мен мемлекеттілігінің қалыптасуы, саяси жүйенің дамуы, әлеуметтік-экономикалық және құқықтық жаңғыру үдерістері жөнінде мазмұнды баяндамалар жасады.

Конференция жұмысы секциялық отырыстарда жалғасты. Онда «Егемен мемлекет ретіндегі Қазақстанның конституциялық-құқықтық дамуы», «Мемлекеттік егемендік – құндылық ретінде: сын-қатерлер мен болашаққа пәнаралық көзқарас», «Экономикалық саясат және тұрақты дамудың конституциялық қағидаттары» және тағы басқа тақырыптар кеңінен талқыланды.

Гүл ҚҰТТЫБЕКҚЫЗЫ

Экономикалық дағдарыстарды талдаудағы ЖИ рөлі

Қырғыз Республикасының тұңғыш президенті, РҒА академигі, М.В.Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университеті Күрделі жүйелердің математикалық зерттеу институтының жетекші ғылыми қызметкері, профессор Асқар Ақаев Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ профессор-оқытушылар құрамы мен студенттеріне «Әлеуметтік-экономикалық дағдарыстарды талдау мен болжауда жасанды интеллекті моделін және экономикалық дамуды оңтайлы басқару туралы» мазмұнды дәріс оқыды.

Құрметті мейманды қарсы алған Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Басқарма Төрағасы – Ректор Жансейіт Түймебаев университеттің құрметті профессоры, РҒА академигі Асқар Ақаевтың бұл сапарында екінші рет көшбасшылық дәріс оқып отырғанын атап өтті. Сондай-ақ ол алғашқы дәрісте қозғалған технологиялық, демографиялық және эволюциялық сингулярлық тақырыптарының өзектілігін еске салды. Бүгінде жасанды интеллект тек технологиялық құрал емес, ол экономиканы, білім мен ғылымды түбегейлі өзгертетін интеллектуалдық күшке айналып отыр.

«Біз адамзаттың жедел биологиялық және мәдени эво-

люциясына куә болып отырмыз. Гендік инженерия мен синтетикалық биологияның дамуы арқасында адамзат трансгуманизмнің – дамудың жаңа кезеңіне қадам басуда. Академик Ақаев атап өткендей, қазіргі кезеңде білім беру мен ғылымды басқару тәсілдерін қайта қарау, технологиялық прогресті бүкіл адамзат игілігіне бағыттайтын жаһандық ынтымақтастық пен бақылау жүйесін құру – уақыт талабы», – деді Жансейіт Қансейітұлы.

Өз дәрісінде академик Асқар Ақаев жасанды интеллект пен цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы туралы айта келіп, бұл салада АҚШ пен Қытайдың көш бастап тұрғанын атап өтті. Оның айтуынша, М.В.Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінде соңғы он жылдан астам уақыт бойы жасанды интеллект ғылыми-зерттеу үдерістерінде, әсіресе ірі эксперименттік деректерді өңдеуде кеңінен қолданылып келеді. Жасанды интеллект үлкен деректерге негізделген барлық салаларда – астрофизикада, фармацевтикада, үлкен адрондық коллайдер жобасында, сондай-ақ әлеуметтік-экономикалық және геосаяси дағдарыстарды талдау мен болжауда ғылыми прогресті айтарлықтай жеделдетуде.

Дәріс соңында қатысушылар пікір алмасып, ғалымға өздерін қызықтырған сұрақтарын қойды.

Света ӨМІРҒАЛИЕВА

С рабочим визитом КазНУ имени аль-Фараби посетили ректор Санкт-Петербургского политехнического университета имени Петра Великого, вице-президент РАН Андрей Рудской и первый президент Кыргызской Республики, академик Российской академии наук, профессор Аскар Акаев. Почетных гостей встретил Председатель Правления – Ректор вуза Жансеит Туймебаев и провел переговоры в узком составе. В ходе встречи стороны договорились о дальнейшем укреплении сотрудничества между двумя университетами, особенно в области искусственного интеллекта (ИИ) и информационных технологий с целью реализации совместных исследований и проектов.

Первый президент Кыргызской Республики, академик РАН, профессор, ведущий научный сотрудник Института математических исследований сложных систем при МГУ имени М.Ломоносова Аскар Акаев 20 и 21 октября для коллектива и студентов КазНУ читал лидерскую лекцию на тему: «Мир стоит на пороге эпохи трех сингулярностей: технологической (ИИ), демографической и эволюционной, как это повлияет на дальнейшее развитие человечества?».

Академик Аскар АКАЕВ:

Симбиоз человека и ИИ

открывает новые горизонты познания

Почетный профессор открыл свою лекцию с теплых слов приветствия: «Құрметті қазақ туғандарым, саламатсыздар ма?». Вы знаете весь мир сегодня стоит перед новой историей человечества. Наверное не все знают, в ближайшее время человечеству предстоит пройти через три сингулярности – технологическую, демографическую и самое главное, эволюционную. Сингулярность – это какая-то величина, которая уходит в бесконечность. Но мир, природа, Всевышний всегда избегают бесконечности, они как-то регулируют сингулярности. Одна из сингулярностей создана самим человеком. Это – искусственный интеллект, ее контролировать, регулировать очень трудно. Человечество как раз продвигается к этому моменту, который человечество никогда в истории не переживало, не сталкивалось. Конечно были революции, переход к оседлому образу жизни, потом была городская революция, великая промышленная революция, потом была информационная революция. Все эти фазовые переходы очень трудные для человечества. И вот теперь мы на пороге, можно сказать уже находимся в эпоху цифровой революции. Тем не менее предстоит человеку и это пережить.

Прежде чем перейти к этим сингулярностям хотел бы сказать, что каждый раз когда я приезжаю в Казахстан меня очень радуют успехи вашей республики, братского народа Казахстана. И в этот раз тоже как раз знакомился с новой программой вашего Президента Касым-Жомарта Токаева. Я считаю это самая амбициозная программ по цифровому развитию с использованием ИИ. Меня очень покорило само название Послания вашего Президента «Казахстан в эпоху ИИ актуальные задачи и методы их решения цифровой трансформацией». Не одного

доклада таких от других президентов я не слышал. Ваш Президент ставит через три года трансформировать Казахстан в полноценное цифровое государство. Если это случится даже через 5 лет, то Казахстан будет в числе лидеров в области цифровой трансформации во всем мире. Он создал министерство и сейчас в планах создания университета ИИ, ничего подобного ни в одной евразийской стране нет. Это правильно, потому что ИИ, цифровая технология требует новые кадры с цифровыми компетенциями. Научно-технологический ресурс Казахстана, на мой взгляд, вполне достаточен для успешного воплощения программы цифрового прогресса, предложенной вашим Президентом. Меня вдохновляет перспектива того, что университет имени аль-Фараби может стать ведущим образовательным учреждением в области ИИ. Этот вуз уже демонстрирует лидерские позиции в политике цифровизации и применении технологий ИИ для трансформации экономики и государственного управления.

Демографическая сингулярность. Знания, технологии и инновации – главная движущая сила демографического и экономического развития на всем протяжении истории человечества. Знания порождают технологии и являются критерием успеха инноваций. Чтобы воспользоваться знаниями требуется качественный и образованный человеческий ресурс. В начале новой эпохи численность человечества составляло около 250 млн человек. Потом 1800 лет прошло, прежде чем человечество увеличилось до млрд. За 18 веков численность выросла всего в четыре раза. А дальше за 200 лет произошел взрывной рост, сейчас на Земле живет больше 8 млрд человек. Численность выросла в восемь раз. Этот рост принес

к технологической революции, как раз на грани 19-20 века появилось электричество, а к середине XX века было открытие атома, покорение космоса, появились первые лазеры и др. Но вместе с тем люди начали ощущать антропогенную нагрузку, чем больше людей, тем больше нагрузки на биосферу земли. Начались загрязнение почвы земли, затем изменение климата. Глобальное потепление может привести к крупнейшей катастрофе, с которой человечество ранее не встречалось.

Впервые уравнение роста численности населения 1798 году написал известный английский священник, выдающийся математик Томас Мальтус. Он собрал данные по росту численности населения в Европейских странах и сумел написать уравнение. Тогда в Европе численность населения росла и это одна из причин того, что промышленная революция родилась в Западной Европе. Тогда на Востоке, в Китае, Индии была стагнация, то есть рождаемость и смертность были равны и население не росло. Поэтому там и не было технологического, научного продвижения. Позже известный ученый физик С.П.Капица построил функцию, что в 1962 году перегиб, а дальше происходит стабилизация. Он посчитал, что наша планета может вместить, прокормить 11 млрд 360 млн человек. Но это верхняя граница. Он предположил, что Земля может бесконечно вмещающая емкость. Это закон эволюции человечества. Таким образом численность населения на Земле не уходит в бесконечность, а идет к стабилизации. Сейчас все медленнее, медленнее растет и когда-нибудь достигнет максимума.

Технологическая сингулярность связана исключительно с искусственным интеллектом. Ученые 70 лет назад создатели первых

компьютеров поняли, что на их основе можно создать искусственный человеческий мозг – ИИ. Они были правы. Сингулярностью называем тот момент, когда ИИ разумом превзойдет многократно человеческий интеллект. То есть мы, люди, перестанем понимать творение наших рук – ИИ, что он делает, какие знания он добывает. Симбиоз человека и ИИ открывает совершенно новые горизонты познания. Если ИИ станет доброжелательным помощником человека, усиливающим его когнитивные способности, тогда состоится новая эпоха великой научной и культурной революции, а также процветания человечества. Эволюция человечества в этом случае пойдет по восходящей прогрессивной траектории развития!

Но если ИИ станет конкурентом человека, отнимая у него интеллектуальную работу и вытесняя его из социальной жизни, то эволюция человечества пойдет по нисходящей траектории, по пути деградации. А это будет вполне по силам универсальному ИИ человеческого уровня, способному решать любые интеллектуальные задачи на уровне высококвалифицированных специалистов. Многие эксперты считают, что в ближайшие годы, а именно в 2027-29 годы появится ИИ человеческого уровня – Универсальный интеллект человеческого уровня (УЧИ). Думаете это случайно? Нет, ни в коем случае. Это предсказывалось уже давно, 60 лет назад написали, что 2027 год будет точкой демографической сингулярности. Удивительно как совпадает дата. Грядущая эпоха сингулярностей – это время как великих возможностей, так и не менее грандиозных вызовов и рисков! Главная задача человечество состоит в том, чтобы не просто адаптироваться к предстоящим революционным изменениям, но активно фор-

мировать будущее, в котором ИИ и другие высокие технологии будут служить расширению человеческого потенциала и его возможностей на благо прогресса человечества. На все это у человечества есть бифуркационное время, ограниченное 20-30 годами, вплоть до появления автономного искусственного сверхинтеллекта, обладающего возможностями самопроизводства и саморазвития.

Главная движущая сила цифровой экономики – симбиоз «человек+интеллектуальная машина». Есть достаточно оснований говорить о том, что большинство работ в будущем невозможно выполнить без людей. Любая работа когнитивного характера м.б фрагментирована на определенный набор задач, одни из которых являются программируемыми, следовательно м.б автоматизированы и переданы для исполнения ИИ, а другие в принципе невозможно автоматизировать, поэтому они должны решаться людьми. Результаты специальных исследований говорят о том, что грядущая автоматизация с использованием цифровых технологий заменит примерно 25-50 рутинной и скучной работы человека, что позволит ему удвоить усилия для выполнения остальной части работы и существенно повысить производительность труда. Ключ к благополучному будущему человеческой цивилизации – становление гуманистически-ноосферной цивилизации. Ее отличительные признаки – социальная, гуманистическая направленность, ноосферно-экологически ориентированный способ потребления и справедливое распределение богатства и продуктов труда.

Одним словом, все авторитеты, имевшие отношение к разработке ИИ считают, что надо установить контроль над ИИ пока не поздно. А когда будет поздно? Вот сейчас и в ближайшее 10 лет ИИ не будет самовоспроизводиться и саморазвиваться. То есть породить подобного ИИ, а когда это случится, вот тогда человечество не сможет контролировать ИИ. Эксперты считают, что это произойдет к 2050 году. Если за 20 лет не сможем обуздать ИИ, то наступит конец света. Это будет последнее изобретение человека. Ситуация как в те времена, когда одновременно жили неандертальцы и хомо сапиенсы, в итоге уничтожил один других. На самом деле ИИ будет уменьшать численность населения на Земле. До сих пор эволюция шла с ускорением, особенно в последнее столетие. А теперь, когда человечество пройдет точку бифуркации эволюция замедляется. Человечество расслабится, пользуется плодами того, чего достигли. Но, есть одно но – ИИ уже начинает тревожить нас, потому что он может у нас отобрать работу. Многие об этом уже беспокоятся. Теперь ИИ заменяет десятки тысяч математиков, программистов. Это психологическая нагрузка и к этому надо готовиться.

Каиржан ТУРЕЖАНОВ

Продолжение следует

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетіне Ресей Федерациясы Президенті Әкімшілігінің басқарма басшысы Николай Овсиенко мен тарих ғылымының докторы, Ресей ғылым академиясы Шығыс зерттеулері институтының Шығыс тарихы бөлімінің меңгерушісі Александр Васильев арнайы келді.

Тараптар ынтымақтастықты дамытуға уағдаласты

мен Александр Васильев университет базасындағы Farabi Supercomputer орталығының қызметімен танысты. Мұнда орталық мамандары суперкомпьютердің қазіргі заманғы ғылыми зерттеулерде, атап айтқанда үлкен деректерді өңдеу, модельдеу және есептеу процестерінде қолданылу бағыттарын егжей-тегжейлі түсіндірді. Бұл орталықтың қызметі университеттің ғылыми

өлеуетін арттыруға, сондай-ақ халықаралық ғылыми қауымдастықта беделін нығайтуға ықпал ететіні айтылды.

Сонымен қатар ҚазҰУ-ға жұмыс сапары барысында Николай Овсиенко мен Александр Васильев Фараби кітапханасында болды. Мұнда кітапхана қорымен, оның ішінде сирек кездесетін тарихи және ғылыми басылымдармен танысты.

Республика күні қарсаңында Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Басқарма Төрағасы – Ректор Жансейіт Түймебаев пен ҚазҰУ Директорлар кеңесінің төрағасы, Түлектер қауымдастығының төрағасы Қайрат Мәми Scopus базасында ғылыми мақалалары жарияланған жас ғалымдармен кездесті.

Жас ғалымдарға қолдау көрсетіледі

көрсету ҚазҰУ-дың басты басымдықтарының бірі екенін атап өтті. Ректор Scopus және Web of Science сияқты беделді базаларда жарияланған мақалалардың Қазақстан ғылымының халықаралық беделін арттырудағы маңыздылығына тоқталды.

Сонымен қатар оқу ордасының басшысы жауапты мамандарға Scopus журналында мақалалары көптеп жарияланған докторанттарды университетке жұмысқа орналас-

тыру туралы тапсырма берді. Өз кезегінде Қайрат Мәми жас ғалымдарды жаңа идеялар мен зерттеу бағыттарын батыл дамытуға шақырып, университет Түлектер қауымдастығының әрдайым жас буынға қолдау көрсетуге дайын екенін жеткізді.

Жүздесуде магистранттар мен докторанттар «Фараби» медалімен және ректордың алғыс хатымен марапатталды.

Нұрсұлтан ЖЕКСЕНБАЕВ

Қос ғалым жаңа пәтер иесі атанды

Республика күні қарсаңында Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің аға оқытушылары Сымбат Сағындықова мен Айнұр Ермекбаева жаңа пәтердің иесі атанды. Баспана Алматы қаласынан берілді.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың тапсырмасы аясында берілген пәтер сертификатын ҚР ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбек табыстады.

Министр табыстау салтанатына қатысушыларды Республика күнімен құттықтап, Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес, еліміздің ғылым және жоғары білім жүйесінде жүзеге асырылып жатқан маңызды бастамаларға тоқталды.

Сымбат Сағындықова Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың тарих факультетінде 2017 жылдан бастап қызмет етіп келеді. Көптеген ғылыми мақалалар мен монографиялардың авторы. 2021-23 жылдар аралығында Аягөз археологиялық экспедициясының құрамында болып, 107 жаңа қорымды ашуға атсалысты. Биыл Зайсан археологиялық экспедициясының құрамында Зайсан қазаншұңқырында орналасқан ортағасырлық қалаларды зерттеуге қатысты. Нәтижесінде бұрын белгісіз болып келген түркі ке-

зеңіне жататын үш қалашық ашылып, қазба жұмыстары жүргізілді.

Ал Айнұр Ермекбаева да ҚазҰУ-дағы қызметін 2017 жылдан бастаған. Жас ғалым отандық этнографиялық ғылым мен Қазақстан музейтануының теориялық-әдіснамалық негіздерін жетілдіруге және олардың әрі қарай дамуына айтарлықтай өз үлесін қосып жүр. Ол бірнеше ғылыми еңбектің авторы, соның ішінде жоғары индекстелген Scopus базасына енетін журналда ғылыми мақаласы жарық көрген. Жас ғалым ғылыми жоба қатысушысы, Италия Мәдени мұра министрлігі Қоғамдық институты стипендиясының иегері, сондай-ақ шетелдік ғылыми институттар мен университеттерінде ғылыми тағылымдамадан өткен.

Нұрсұлтан БАЗАРБАЙҰЛЫ

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да Республика күні мен Қазақстан Республикасының мемлекеттік егемендігі туралы декларацияның қабылданғанына 35 жыл толуына орай, күзгі жәрмеңке ұйымдастырылды.

Құрманбаева атап өткендей, бұл өнімдер Қапшағай суқоймасы маңындағы 10 гектар жерге егілген.

Бағдарлама аясында география және табиғатты пайдалану факультетінің деканы Әлия Ақтымбаева студенттер арасында экологиялық ойлау мен «жасыл» бастамаларды дамытуға бағытталған «ҚазҰУ Эко-хабының ECO Network-пен

бірлескен қызметін кеңейту және коммерцияландыру» жобасын таныстырды.

Көрмеде қолөнер бұйымдары ерекше қызығушылық тудырды. Сөмкелер, кілемдер, гобелендер, гипс мүсіншелері, ұлттық әшекейлер мен кәдесыйлар университеттің шебер-

лері мен студенттерінің қолымен жасалған.

Жәрмеңкеде ҚазҰУ-дың «Көмек» қайырымдылық қоры да жәрмеңкеде өз қызметін көрсетті. Студенттердің өз қолымен әзірлеген тағамдарды сатудан түскен қаражат балалар үйлерінің тәрбиеленуші-

лерін және қарттар үйіндегі аға буынды қолдауға бағытталмақ.

Жәрмеңке қонақтары мен қатысушылары үшін ҚазҰУ-дың 15 факультеті, университет асханалары және «Парасат» кәсіподағы бірігіп 1000 келі палау мен 500 келі бауырсақ әзірледі. Мереке барысында патриоттық әндер шырқалып, зияткерлік ойындар ұйымдастырылды. Сонымен қатар қазақша күрес, асық ату, арқан тарту және тоғызқұмалақ сияқты ұлттық спорт түрлерін жарыстар өтті.

Қонақтардың ерекше қызығушылығын тудырған көркемсурет галереясында Қазақстанның белгілі суретшісі, Қазақстан суретшілер одағының мүшесі Болат Хамзиннің туындылары мен Республика күніне арналған «Болон үдерісі жөніндегі студенттік бюроның» шығармашылық жұмыстары қойылды.

Гүл БАЯНДИНА

Сапалы кадр даярлау ісі өзекті

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстан халқына жасаған жолдауында әдеттегідей тың ұсыныстар айтты. Еліміздің әлеуметтік-экономика саласына қарқынды өзгерістер енгізу үшін жасанды интеллектің көмегін жұмылдыру туралы ұсынысы аз уақытта көп іс тындыруға мүмкіндік беретін жаңа заманауи көзқарас екені рас.

Өзге елдермен салыстырғанда біз жерасты қазба байлығы мол елміз. Ел басшысы осыған қатысты алдағы уақытта тау-кен кешенін дамытуға басымдық берілетінін атап өтті. Ел экономикасын қарқынды дамытудың бірден-бір тегі өнім өндіретін кәсіпкерлер легі 6 пайызға да жетпейтінін, олардың санының өте төмен болуы осы салаға қатысты заңдардағы қарама-қайшылықтардың болуына қатысты екенін атап өтті. Сондықтан ескірген заңдарды жаңа бағытқа лайықтап қайта жазуды ұсынды.

Өзімізге белгілі елдегі әлеуметтік топтарға мемлекет тарапынан берілетін көмек түрлері көбейіп келеді. Бірақ Президент ескерткендей, көмек алуға тілек білдірушілердің қатары күрт өсіп бара жатыр. Әрине, көмек алуға шын мұқтаж жандарға берілетін көмектің орны бір бөлек, алайда осы жағдайды пайдаланып ел ішінде масылдыққа бой үйретуге әрекеттенген азаматтар да жоқ емес. Сондықтан осы көмек беруді дұрыс және шынайы мұқтаждарға ғана бағытталуын қадағалау керектігін қадап айтты.

Ел экономикасын көтеруге күш салуға қашанда білікті, сауатты мамандардың күші керек. Осы бағытта кадр реформасы түйткілді мәселе болып отыр. Елдегі кәсіби мамандардың шетел асып, ел ішінде кадр тапшылығы өр

салада орын алып отыр. Сондықтан сапалы кадр даярлау ісі бүгінгі күні күн тәртібінен түспей келе жатқан мәселе екені де ашып айтылды. Білікті мамандарды елге қайтарудың жолдарын қарастырып, олармен кеңінен жұмыс жүргізуді тапсырды. Кадр тапшылығын жою үшін көші-қон саясатын қайта қарау туралы да айтты.

Президент үкімет пен әкімдердің жұмысы жолға дұрыс қойылмағанын еліміздің тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы құлдырап кеткеніне қынжылды. Сондай-ақ осы жолғы жолдауда мемлекет басшысы елге инвестиция тартуды күшейту, АЭС құрылысын жоспарлау, Алатау қаласына арнайы статус беріліп, тікелей үкіметке бағынатынын, сондай-ақ Президент тарапынан банктер тек халыққа несие берумен ғана айналыспай, экономикаға қаржы салуы керектігін ескертті. Осы орайда, банк саласында жаңа заңдар қабылдануы керек деген сөздер айтылды.

Бұл жолдауда Президент тіршілік көзі – судың сапасы, тапшылығы мәселесін де айналып өтпеді. Ел экономикасының басты көзі егіншілік, бау-бақша өсіру болғандықтан, сумен қамтамасыз ету, су мамандарын даярлау ісі де алғаш рет айтылып отырған жоқ. Себебі судың дұрыс берілуі, су сапасы елдің ден-

саулық, әлеуметтік мәселелерін шешумен тығыз байланысты екені айдан анық.

Президент жолдауда БҰҰ-ның жұмысына қатысты, әлемдік геосаяси жағдайға байланысты пікір білдірді. Бұған қоса, ұйымға реформалар енгізу туралы Қазақстан атынан ұсыныс білдіретінін айтты. Сондай-ақ Қазақстандағы саяси жүйедегі оң өзгерістерге тоқталып өтті.

Елдегі салық мәселесі, салық саласындағы заңсыздық, салық төлеуден жалтару мәселесін де жіті қарастырып, ол салаға қатысты реформалар жасауды ұсынды. Түрлі экономикалық, саяси, әлеуметтік мәселелерді шешудің барлығының басында елдің заңмен қамтамасыз етілуі тұр. Елде соңғы уақыттарда заңбұзушылық, бұзақылық әрекеттердің болмауы үшін заң саласындағы олқылықтардың алдын алу керек екенін ескертіп айтты.

Президенттің елді дамытуға қатысты жаңа бағытқа қарай қарқынды қадам жасауға бағыттаған жолдауы болашақтан көп үміт күттіреді. Енді сол үдеден шығу үшін бәрімізге тиянақты жұмыс істеу керек.

Гүлназ МАШИНБАЕВА,
Шетелдіктердің тілдік және жалпы білім беру дайындығы кафедрасының аға оқытушысы

ҚР Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев қыркүйектегі жолдауында мемлекет дамуының келесі кезеңінің бағдаршысы, цифрландыру, саяси құрылым, экономикалық өсу, әлеуметтік әділеттілік және халықаралық саясат саласындағы басым міндеттерді айқындады. Мемлекет басшысы бұл жолы жаңа даму кезеңіне көшу мән-жайын айтып, негізгі нысанаға цифрлық трансформацияны алды. Бұл әлемдік өзгерістерге сәйкес, Қазақ елінің болашағын нығайту үшін жасалған стратегиялық шешім. Халықтың өмір сүру сапасын жақсарту, жұмыс орындарын көбейту, инфляцияны тежеу, кәсіпкерлікті қолдау, әлеуметтік төлемдерді әділ ету сияқты бағыттарға тоқталды.

Даму стратегиясының айқындамасы

Саяси құрылымдағы өзгерістер: Парламенттің екі палаталы жүйесінен бір палаталы Парламентке өту мәселесі талқылауға енгізілді. Осы жерде негізгі даму бағыттарына тоқталсам, біріншіден, цифрландыру және жасанды интеллекті ерекше мән беріліп отыр. Жаңа интеллектуалды және цифрлық даму министрлігін құру жоспарланды. Бұл министрлік цифрлық саясат, жасанды интеллект, үлкен деректер (Big Data) және платформалық экономика бағыттарын үйлестіреді. Цифрлық кодексті қабылдау, цифрлық активтер қорын (крипторезерв) құру, цифрландыру арқылы мемлекеттік қызметтер мен инфрақұрылымды жетілдіру жағы айтылды. Алатау қаласына арнайы мәртебе беруге қатысты айтарымыз, цифрлық қала ретінде мемлекет билігіне тікелей бағынышты, заман талабына сай инфрақұрылыммен қамтамасыз етілетін болады.

Екіншіден, экономика және инвестиция мәселесіне қатысты инвестиция тарту және өндіріс секторын дамыту туралы баяндалды. Мысалы, шикізатқа тәуелділікті азайту, өңдеу өнеркәсібін арттыру, экспорт әлеуетін көтеру. Үкіметтік және заңнамалық жүйені кәсіпкерлер үшін барынша қолайлы ету: нормалар жеңілдету, тексерулерді азайту. Үшіншіден, әлеуметтік әділеттілік пен халықтың әл-ауқаты жайында сөз қозғалды. Инфляциямен күрес – басты міндет. Тұрақты әлеуметтік төлемдер, аймақаралық айырмашылықтарды төмендету, әлсіз топтарға көмек көрсету. Жұмысшы мамандықтарға, техникалық және өндірістік салаларға назар

аудару, кадрлар даярлау. Төртіншіден, саяси реформалар. Бір палаталы Парламент туралы ұсыныс, талқылау кезеңі: азаматтық қоғам, сарапшылар, Парламент мүшелерінің қатысуымен дискуссия. Конституциялық өзгерістер үшін референдум мүмкіндігі қарастырылып отыр.

Жаңа технологияларды енгізу арқылы елдің бәсекеге қабілеттілігі арта түседі. Экономиканың өртартапандырылуы, өнеркәсіп пен экспорт салаларындағы өсім халықтың әл-ауқатын жақсартыды. Азаматтар мен кәсіпкерлердің мемлекеттік басқаруға сенімі артады, демократиялық реформалар орнығуы мүмкін. Алайда сын-қатерлері де бар, қабылданатын реформалардың жүзеге асырылуы, оның тиімділігі мен ашықтығы маңызды. Кадр әлеуеті, әкімшілік ресурстар, инфрақұрылымның дайындығы сыналады. Инфляцияны тежеу, әлемдік экономикалық қысым – сыртқы факторлар әсер етуі мүмкін. Заңнамалық реформаларды жүзеге асыруда құқықтық тепе-теңдікті сақтау, азаматтардың құқықтарын қорғау қажет.

Жолдау – Қазақстанның жақын үш жылдағы даму стратегиясының айқындамасы. Цифрландыру және жасанды интеллект саласындағы бастамалар, саяси құрылымдағы өзгерістер мен экономикалық өсімнің жолдары сараланды. Ең бастысы, барлық жоспар жүзеге асқан жағдайда ел әлеуметтік әділеттілік, тұрақтылық және заманауи дамудың үлгісіне айналуы мүмкін.

Мерей БЕЙСЕТБАЙ,
4-курс студенті

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстан халқына арнаған жолдауында еліміздің болашағына тікелей әсер ететін маңызды шешім қабылдады – инновациялық саясатты басқару құзыреті Ғылым және жоғары білім министрлігіне беріледі.

Бұл қадам – инновацияны дамыту ісінде ғылым мен білімді негізгі тірек ретінде мойындаудың айқын көрінісі. Өйткені инновациялық даму – елдің экономикалық қуатын арттырудың, жаһандық бәсекеге қабілетті болудың басты шарты. Инновация, ғылым және жоғары білімнің бір министрлік

Инновациялық саясат жаңа деңгейге көтеріледі

аясында тоғысуы келешекте зерттеу университеттерінің, ғылыми орталықтардың және бизнес құрылымдарының өзара тығыз әрекеттесуіне жол ашады. Бұл өз кезегінде ғылыми жобалардың нәтижелерін тәжірибеде қолдануға, технологиялық шешімдердің өнді-

ріске енуіне және ұлттық инновациялық экожүйенің дамуына серпін береді.

Университеттер енді тек білім мен ғылым ордасы ғана емес, сонымен қатар жаңа идеялар мен технологияларды жүзеге асыратын орталықтарға айналуы тиіс. Студенттер мен

жас ғалымдарға стартаптармен айналысуға, зерттеу жүргізуге, нақты салаға бағытталған инновациялық өнімдер ұсынуға мүмкіндік артады.

Бұл өзгеріс еліміздегі адами капиталдың сапасын арттыруға, кадр даярлау жүйесін еңбек нарығының сұранысына

сай жетілдіруге, академиялық орта мен өндіріс арасындағы байланысты нығайтуға жол ашады.

Инновация – бұл тек жаңа технология емес. Бұл – ойлау жүйесінің, басқару мәдениетінің, экономикалық даму стратегиясының өзегі. Сондықтан бұл саланы ғылым мен жоғары біліммен тығыз байланыстыру – Қазақстанның даму жолындағы маңызды әрі дұрыс шешім.

Гүлжихан СМАҒҰЛОВА,
экономика және бизнес жоғары мектебінің доценті

Спортивные достижения студентов и преподавателей играют важную роль в формировании имиджа учебных заведений. Участие в соревнованиях, особенно на высоком уровне, не только способствует популяризации университета, но и помогает создать репутацию для самих спортсменов. Участие в спортивных соревнованиях позволяет университету заявить о себе на национальном и международном уровнях. Победы и призовые места поднимают престиж учебного заведения, привлекают внимание потенциальных студентов и партнёров. Для самих спортсменов участие в соревнованиях — это возможность продемонстрировать свои способности, получить признание и, возможно, сделать карьеру в профессиональном спорте. Участие в соревнованиях и достижение высоких результатов — это важный аспект деятельности любого университета. Это не только способствует популяризации учебного заведения, но и помогает спортсменам сделать себе имя и построить успешную карьеру. В итоге спортивные достижения становятся важным элементом имиджа университета, привлекая внимание и уважение со стороны общества. Преподаватели и тренеры Спортивного клуба и Центра здорового образа жизни университета тренируют спортсменов, некоторые из которых достигают успехов на республиканском и международном уровнях. В данном интервью старший преподаватель Спортивного клуба, Центра ЗОЖ, тренер по спортивному ориентированию высшей категории высшей квалификации, национальный судья высшей категории РК по спортивному ориентированию СИРОТИНА Светлана Геннадьевна делится информацией о спортивных достижениях студентов университета и подробно рассказывает о деятельности Спортивного клуба.

пионатах и Кубках Азии, Мира. И надо отметить, что выступают неплохо. За прошедший 2024-2025 учебный год наши студенты занимали призовые места 243 раза на соревнованиях республиканского уровня и 49 раз — на международных стартах по различным видам спорта.

Недавно сборная команда КазНУ приняла участие во второй Тюрской универсиаде, состязания проходили в Киргизии. Первое место по борьбе дзюдо в весовой категории 100 кг занял наш студент, второкурсник — Мавлидов Мухаммед. Первое командное место спортсмены КазНУ завоевали в следующих видах спорта: бадминтон - девушки, волейбол - юноши, шахматы, греко-римская борьба, настольный теннис - девушки. Второе командное место: дзюдо - юноши, баскетбол - девушки, бадминтон - юноши. Третье командное место: тогызкумалак - девушки, таэквондо - девушки, плавание - юноши. Эта Универсиада не принесла для нашего университета призового, тем более первого места как на прошедших универсиадах Республики Казахстан по многим причинам.

Хочу напомнить, что КазНУ занимал на летних Универсиадах РК первое общекомандное место 10 раз! XIII летняя Универсиада показала, что для подготовки команд к соревнованиям нужны совместные тренировки всех спортсменов по видам спорта в одном месте, на одной базе, на одной площадке, на одном ринге, на одном ковре. К сожалению, в этом году идет масштабный ремонт спортивного комплекса университета, и не только спортсмены, но и студенты 1-2 курсов лишены возможности полноценно тренироваться и заниматься физической культурой. Администрация университета обеспечила сборные команды спортивной формой одного образца, что очень классно — на церемониях открытия, закрытия, на награждениях — наши студенты выглядели отлично. Сборным командам выделили еще и флаги с логотипом КазНУ, которые спортсмены выносили на всех официальных церемониях.

В нашем университете обучаются студенты-спортсмены, которые выступают на различных соревнованиях, не только городских и республиканских, но и на соревнованиях международного масштаба — Чемпионатах и Кубках Азии, Мира. И надо отметить, что выступают неплохо. За прошедший 2024-2025 учебный год наши студенты занимали призовые места 243 раза на соревнованиях республиканского уровня и 49 раз — на международных стартах по различным видам спорта.

Недавно сборная команда КазНУ приняла участие во второй Тюрской универсиаде, состязания проходили в Киргизии. Первое место по борьбе дзюдо в весовой категории 100 кг занял наш студент, второкурсник — Мавлидов Мухаммед. Второе место по вольной борьбе в весовой категории 97 кг занял Айтбеков Акежан. Волейбольная команда нашего университета заняла 3 место. Спортивные достижения студентов-спортсменов нашего университета публикуются на сайте университета. У Спортивного клуба и Центра ЗОЖ есть отдельная страничка на сайте университета, которая пополняется практически каждый день. Особенно в период проведения комплексных соревнований, таких как Универсиада.

— В современном мире, где спорт и здоровый образ жизни становятся все более популярными, роль тренеров и преподавателей трудно переоценить. Как можно оставаться эффективным, если не следить за новыми тенденциями и методиками? Педагоги и тренеры спортивного клуба, Центра здорового образа жизни регулярно участвуют в программах повышения квалификации?

— Наши преподаватели, как в общем и все преподаватели нашего университета и не только, принимают участие в Республиканских и Международных научно-практических конференциях, онлайн и офлайн семинарах. Мы тоже проходим курсы повышения квалификации как педагогические работники и плюс ко всему проходим повышение квалификации по своим видам спорта — тренерские и судейские. Мы постоянно в процессе улучшения качества преподавания нашего предмета «Физическая культура».

— Благодарю вас за предоставленные сведения! Желаю успехов и удач в предстоящих состязаниях!

Беседовал
Каиржан ТУРЕЖАНОВ

Путь к успеху и репутации университета

— Светлана Геннадьевна, охарактеризуйте деятельность Спортивного клуба, какой вклад вносит Центр ЖОЗ в развитие здорового образа жизни среди молодежи, а также перечислите виды спорта, к которым привлекаются студенты?

— В нашем коллективе работают преподаватели, своего рода ассы в своих видах спорта. Мы занимаемся проведением учебных практических занятий по предмету «Физическая культура» у студентов 1-2 курса бакалавриата. Студенты выбирают занятия по видам спорта — это практиковалось у нас очень давно — практически клубная форма организации занятий. Но в связи с ремонтом, почти все студенты занимаются общей физической подготовкой. В этом учебном году весь коллектив спортивного клуба ждет окончания ремонта спортивного комплекса, чтобы вернуться к полноценным занятиям по видам спорта в специализированных залах. Для студентов с ослабленным здоровьем в университете проводятся занятия в специальных медицинских группах и в группах лечебной физической культуры. Для них организованы занятия по специальным программам, с учетом их состояния здоровья.

Наши преподаватели проводят и тренировки по видам спорта (дзюдо, самбо, волейбол, баскетбол, бадминтон, бокс, футбол и др), не только со спортсменами, обучающимися у нас в университете и имеющими высокие спортивные разряды, но и со студентами разных факультетов, желающими повысить свое спортивное мастерство и участвовать в соревнованиях различного уровня.

— Центр ЖОЗ активно занимается организацией культурно-массовых

мероприятий, привлекая к участию большое количество людей. Участвуют ли в подобных мероприятиях студенты из других учебных заведений?

— Организация мероприятий — важная часть работы Центра ЖОЗ, способствующая развитию культурного обмена и укреплению общественных связей. Участие в этих событиях привлекает людей разных возрастов и интересов, делая их неотъемлемой частью культурной жизни города. Культурно-массовые мероприятия помогают центру выполнять свою миссию, предоставляя возможности для самовыражения и культурного обогащения. Они играют важную роль в формировании общественного мнения и развитии социальных связей. Преподаватели спортивного клуба университета и студенты-спортсмены, обучающиеся в университете, всегда принимают активное участие в культурной и общественной жизни университета: праздник первокурсников — «Посвящение в студенты», традиционная осенняя ярмарка, праздник Наурыз, субботники, День защиты детей.

Коллектив спортивного клуба организует и проводит соревнования не только для своих студентов и сотрудников, такие как Кубки декана по видам спорта, межфакультетские спартакиады для студентов, соревнования совместно со студенческим профсоюзом, совместно с дирекцией студенческого городка. В прошлом учебном году мы провели в библиотеке им. Аль-Фараби Открытый турнир по тогызкумалак, посвященного 90-летию КазНУ и международному дню инвалидов. В соревнованиях приняли участие команды из 14 вузов Алматы. Впервые в соревнованиях участвовали иностранные студенты из Бангладеш, Йемена, Китая,

Монголии, Кыргызстана, Узбекистана, Туркменистана, обучающиеся в нашем университете.

Совместно с профсоюзом работников университета в январе 2025 года состоялась 51-ая традиционная Спартакиада «Здоровье» среди профессорско-преподавательского состава и сотрудников университета: мини-футбол (мужские команды), волейбол (среди женских и мужских команд), настольный теннис, шахматы и тогызкумалак. Эти соревнования, можно сказать, отдушину для представителей всех факультетов, все преподаватели с энтузиазмом принимают участие в спартакиаде «Здоровье».

— Светлана Геннадьевна, поделитесь, пожалуйста, подробностями о студенческом спорте. Как много наших студентов добиваются успеха на спортивных аренах?

— Для студенческого спорта Республики Казахстан главный старт — это летняя и зимняя Универсиады. КазНУ традиционно формирует команды и выступает в летней универсиаде. В мае-июне этого года в Туркестане проходили состязания по видам спорта (некоторые виды имеют отдельный зачет среди мужских и женских команд) в рамках XIII летней Универсиады среди обучающихся организаций высшего и (или) послевузовского образования Республики Казахстан.

КазНУ им. аль-Фараби принимал участие в соревнованиях по 16 видам спорта. Наши студенты достойно выступили на всех спортивных площадках, защищая честь своего университета. Наши спортсмены на XIII летней Универсиаде завоевали 60 медалей: золото — 19, серебро — 15 и бронза — 26 медалей.

По итогам XIII летней Универсиады, сорная команда университета заняла (по ме-

дальному зачету) только 4 место. Первое командное место спортсмены КазНУ завоевали в следующих видах спорта: бадминтон - девушки, волейбол - юноши, шахматы, греко-римская борьба, настольный теннис - девушки. Второе командное место: дзюдо - юноши, баскетбол - девушки, бадминтон - юноши. Третье командное место: тогызкумалак - девушки, таэквондо - девушки, плавание - юноши. Эта Универсиада не принесла для нашего университета призового, тем более первого места как на прошедших универсиадах Республики Казахстан по многим причинам.

Хочу напомнить, что КазНУ занимал на летних Универсиадах РК первое общекомандное место 10 раз! XIII летняя Универсиада показала, что для подготовки команд к соревнованиям нужны совместные тренировки всех спортсменов по видам спорта в одном месте, на одной базе, на одной площадке, на одном ринге, на одном ковре. К сожалению, в этом году идет масштабный ремонт спортивного комплекса университета, и не только спортсмены, но и студенты 1-2 курсов лишены возможности полноценно тренироваться и заниматься физической культурой. Администрация университета обеспечила сборные команды спортивной формой одного образца, что очень классно — на церемониях открытия, закрытия, на награждениях — наши студенты выглядели отлично. Сборным командам выделили еще и флаги с логотипом КазНУ, которые спортсмены выносили на всех официальных церемониях.

В нашем университете обучаются студенты-спортсмены, которые выступают на различных соревнованиях, не только городских и республиканских, но и на соревнованиях международного масштаба — Чем-

Арт-терапия – студенттердің әлеуетін ашудың жаңа тәсілі

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Рекреациялық география және туризм кафедрасының студенттері оқу жылының басынан бері ерекше жобаны жүзеге асырып келеді. Ол – арт-терапия сабақтарын ұйымдастыру. Бұл әдіс студенттердің ішкі әлеуетін ашуға, шығармашылық ойлауын дамытуға және оқу материалдарын жеңіл қабылдауға көмек береді.

Арт-терапия сабақтары түрлі форматта өтеді: сурет салу, коллаж құрастыру, құм терапиясы, музыкалық бейнелеу, тіпті шағын қойылымдар да қолданылады. Мұндай сабақтар студенттердің эмоциялық тепе-теңдігін сақтауға, өз ойын еркін білдіруге және бір-бірімен тиімді қарым-қатынас орнатуға жол ашады.

Кафедра кураторларының айтуынша, арт-терапия инклюзивті білім беру саясаты аясында ерекше маңызға ие. «Бұл әдіс – студенттермен жұмыс істеудің жаңа мәдениеті. Біз әрбір студенттің тұлғалық дамуына жағдай жасаймыз, әсіресе коммуникациясы төмен, өз ойын ашық жеткізуде қиынатын жастарға ерекше көңіл бөлеміз. Арт-терапия олардың өз-өзіне сенімін арттырады», – дейді кафедраның аға кураторы Азамат Алматылы.

Кураторлар мен студенттер арасындағы тұрақты байланыс пен сенім – жобаның басты қағидасы. Арнайы ұйымдастырылған кездесулерде қатысушылар оқу үдерісіндегі және жеке өмірдегі қиындықтарды ашық талқылап, бір-біріне қолдау көрсетеді.

Университет саясатында инклюзивті білім беру бағыттары мен психологиялық жайлылық ерекше орын алады. Университет студенттердің тұлғалық және эмоционалдық дамуына зор көңіл бөліп, олар-

ды рухани тұрғыда қолдайтын орта қалыптастыруда.

Бүгінде арт-терапия әдісі әлемнің жетекші университеттерінде – Ұлыбританияның Манчестер университетінде, Финляндияның Хельсинки университетінде және Оңтүстік Кореяның Ёнсе университетінде кеңінен қолданылады. ҚазҰУ студенттері осы халықаралық тәжірибені ұлттық ерекшелікке бейімдеп, шығармашылық тәсілдермен ұштастыруда.

«Болашақ туризм және рекреация саласының мамандары адаммен жұмыс істеудің психологиялық қырларын да терең түсінуі тиіс. Арт-терапия осы дағдыларды қалыптастырып, студенттердің кәсіби даярлығын арттырады», – дейді география және табиғатты пайдалану факультеті деканының оқу әдістемелік және тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары Айман Шәкенқызы.

Кафедра ұжымы алдағы уақытта арт-терапия элементтерін студенттік клубтар мен тәрбие жұмыстарына енгізуді жоспарлап отыр. Бұл бастама ҚазҰУ-дың «Адам мен қоғам үйлесімі» қағидатына негізделген ғылыми-білім беру моделінің жарқын көрінісі болып табылады.

Руслан БАЙБӨРИЕВ,
PhD, Рекреациялық география және туризм кафедрасының меңгерушісі

«Атакент» көрме орталығында энергетика саласындағы ең ірі шаралардың бірі – Powerexpo Almaty 2025 және Kazatomexpo 2025 халықаралық көрмесі өтті. Үш күнге созылған бұл маңызды жиынға әлемнің 15-тен астам елінен 190-нан аса компания қатысып, энергетика мен атом өнеркәсібіндегі соңғы жаңалықтарымен бөлісті.

Атом өнеркәсібіндегі жаңалықтармен бөлісті

Көрмеге қатысушылар қатарында Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің физика-техникалық факультетінің түлектері де болды. Бүгінде олар еліміздің электр жүйелерін автоматтандырумен айналысатын «РЗА СИСТЕМЗ-KZ» компаниясында жұмыс істейді. Компания өкілдері көрме барысында өздерінің релелік қорғаныс және автоматика жүйелеріне арналған жаңа техникалық шешімдерін көпшілік назарына ұсынды. Жас мамандар заманауи құрылғылардың жұмыс істеу принципін көрсетіп, тәжірибелерімен бөлісті. Көрме қонақтарының қатарында физика-техникалық факультетінің «Электр энергетикасы» білім беру бағдарламасы бойынша 2-3 және 4-курс студенттері де болды. Олар іс-шараға факультеттің Плазма физикасы, нанотехнология және компьютерлік физика кафедрасы оқытушыларының жетекшілігімен келді. Көрме барысында «РЗА СИСТЕМЗ-KZ» мамандары студенттерге өз стендтерін таныстырып, нақты өндірістік үдерістер туралы айтып берді. Студенттер қашықтан басқарылатын жүйелердің жұмысын көріп, өз саласының болашағымен жақынырақ танысты.

«Біз университетте алған білімімізді нақты жобаларда

іске асырып жатырмыз. Теория мен тәжірибені ұштастырудың маңызы зор. Көрмеге келген студенттер өндірістегі шынайы инженерлік шешімдерді көріп, мамандығына деген қызығушылығын арттырды», – дейді «РЗА СИСТЕМЗ-KZ» компаниясының өкілдері – ҚазҰУ түлектері. Мұндай іс-шаралар студенттер үшін кәсіби көзқарасын кеңейтуге үлкен мүмкіндік береді. Көрме барысында студенттер тек заманауи технологияларды көрумен шектелмей, сала мамандарымен еркін тілдесіп,

өндірістің нақты талаптарын түсінді. Powerexpo Almaty 2025 және Kazatomexpo 2025 көрмелері биыл Қазақстанның энергетика саласындағы серпінді дамуын ғана емес, ғылым мен өндіріс арасындағы байланыс нығая түскенін көрсетті.

ҚазҰУ түлектері мен қазіргі студенттердің бір алаңда жүздесуі еліміздің инженерлік мектебінің өміршеңдігін дәлелдеген сәт болды.

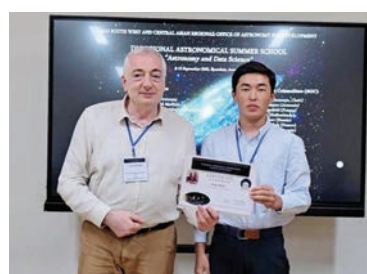
Шолпан ӘБДИЕВА,
Әсем ӘМРЕНОВА,
ПФН және КФ кафедрасының аға оқытушылары

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ физика-техникалық факультеті Электроника және астрофизика кафедрасының «Физика және астрономия» мамандығының 1-курс магистранттары Бақыт Арлан мен Ислам Жомартқали Халықаралық астрономиялық одақтың (IAU) қолдауымен өткен Astronomy and Data Science тақырыбындағы IV Аймақтық астрономиялық жазғы мектепке халықаралық іріктеуден өтіп, грант иегерлері ретінде қатысып, халықаралық сертификаттарға ие болды.

Бағдарлама барысында қатысушылар астрономиялық бақылаулар мен деректерді өңдеу әдістерін меңгеріп, Бюракан астрофизикалық обсерваториясының 1 және 2,6 метрлік телескоптарында тәжірибелік жұмыс жүргізді.

Олардың ғылыми жетекшісі, PhD, аға оқытушы Аружан Жеңісханқызының айтуынша, Арлан мен Жомартқали өздерінің ғылыми жолдарын ҚазҰУ-дың Data Science in Astrophysics орталығындағы Радиоастрономия зертханасында бакалавриаттың үшінші курсынан бастаған. IAU секілді беделді халықаралық ұйымнан грант алу – олардың ғылыми тәжіри-

Магистранттар грант жеңіп алды

бесі мен зерттеулерінің жемісі. Бұл – заманауи астрономиялық бағдарламалармен жұмыс істеу, мәліметтерді өңдеу және талдау саласындағы жоғары біліктіліктің нәтижесі. Қазіргі таңда жас зерттеуші-магистранттар жаңа ғылыми мақаланы дайындау үстінде.

Ал факультет деканы Нұрзада Бейсен: «Жас ғалымдардың табысы – ҚазҰУ ғылыми мектебінің сапасы мен студенттерінің халықаралық деңгейдегі бәсекеге қабілеттілігінің айқын дәлелі. Болашақта да жас зерттеушілеріміздің осындай халықаралық табыстарға жетіп, ел ғылымының дамуына өз үлесін қосатынына сеніміміз мол», – деп, университет басшылығы студенттердің ғылыми қызығушылықтарына әрдайым қолдау білдіріп отыратынын айтты.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Баспасөз қызметі

Заманауи технология мен дәстүрлі өнер үйлесімі

Басы 1-бетте

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:
**Әл-Фараби атындағы
Қазақ ұлттық университеті**

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық
университетінің
Басқарма Төрағасы – Ректоры
Жансейіт ТҮЙМЕБАЕВ

Ақпарат және коммуникациялар
департаментінің директоры
Қаншайым БАЙДӘУЛЕТ

Бас редактор: Гүлнар ЖҰМАБАЙҚЫЗЫ
Жауапты хатшы-дизайнер: Талғат КІРШІБАЕВ
Тілшілер: Қайыржан ТӨРЕЖАН,
Гүлзат НҰРМОЛДАҚЫЗЫ
Фототілші: Марат ЖҮНІСБЕКОВ
Корректор: Күләш ҚАДЫРБАЕВА

МЕКЕНЖАЙЫ:

- 050040, Алматы қ., Әл-Фараби даңғылы, 71,
ректорат, 3-қабат, №305, 307 бөлме.
Байланыс телефоны: 377-33-30,
ішкі: 32-27, 32-28, тікелей: 377-31-48.
- Электронды мекенжай:
kaznugazeta@gmail.com
- Газет редакцияның компьютер
орталығында теріліп, беттелді.
«Everest» баспаханасында басылды.

Кезекші редактор: Гүлзат НҰРМОЛДАҚЫЗЫ

Бағасы келісім бойынша.

Газетке жазылу индексі: 64787

Таралымы – 2000

- Жарияланған мақаладағы автор пікірі
редакцияның көзқарасын білдірмейді.
- Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды,
үш компьютерлік беттен асатын материалдар
қабылданбайды.
- «Qazaq universitetine» жарияланған мақала
көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.
- Жарнама мәтініне жарнама беруші жауапты.